

05

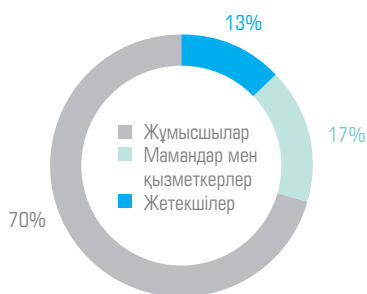

ТҰРАҚТЫ ДАМУ
САЛАСЫНДАҒЫ
ҚЫЗМЕТ ЖӨНІНДЕГІ
ЕСЕП

КАДРЛЫҚ САЯСАТ

Адамдар Компанияның негізгі активі болып табылады. «Ембімұнайгаз» АҚ қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған, сондай-ақ, олардың кәсіби өсуіне септігін тигізетін еңбек ету шартын жасау бойынша тұрақты күш жұмсайды.

Персонал құрылымы

2027 жылға дейін «Ембімұнайгаз» АҚ дамыту Концепциясының Директорлар кеңесімен бекітілген аяда қабылданған персоналды басқару және еңбекақыны төлеу саласында функционалды стратегия аясында кадр қызметінің басты мақсаты Компанияны сапалы оқыту және қызметкерлерді дамыту, ең жаңа деген тиімді құралдарды және басқару әдістерін іздеу және енгізу, атқарушылық тәртіп үшін бақылауды күшейту және қызметкерлерге әлеуметтік қолдауды қамтамасыз ету есебінен стратегиялық мақсаттарға жету үшін ынталандырған, білікті персоналдың жеткілікті санын қамтамасыз ету болып табылады.

Компанияны стратегиялық дамытудың талаптарын және перспективаларын ескере отырып, қызметкерлерді басқару және еңбекке ақы төлеу департаменті еңбекті ұйымдастыру жүйелерін, формаларды және еңбекақыны төлеу жүйелерін, Компанияда материалдық және моральдік ынталандыруды және оның өндірістік құрылымдық бөлімшелерін дамыту бойынша тұрақты жұмысты жүргізеді. Еңбек бойынша салааралық және салалық нормативтерді қолдану негізінде еңбекті нормаларды жетілдіру бойынша шаралар жүзеге асырылады. Еңбек өнімділігін арттыру бойынша, соның ішінде, штаттың оңтайлы санын ұстап тұру арқылы жұмыстар жүргізіледі.

2019 жылдың 1 қаңтарында Компания қызметкерлерінің штаттық саны 5 222 адамды құрады. Нақты саны – 4 942 адам. 2018 жылы персоналдың тұрақтамауы 8,19% құрады.

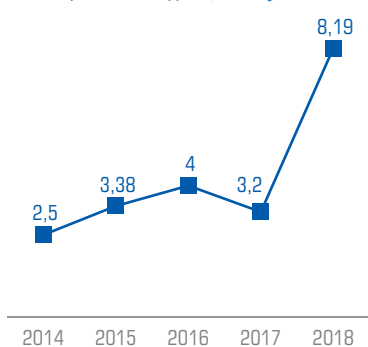
Шығындарды оңтайландыру мақсатымен Компанияда профильді емес төмен білікті еңбектің штаттық жұмыс орындарын аутсорсингке шығару және қысқарту бойынша жұмыстар жүргізіледі. 2014 жылдан бастап 2018 жылға дейінгі кезеңде аутсорсингке 372 жұмыс орны шығарылды.

2019 жылдың 1 қаңтарында персоналдың құрылымы

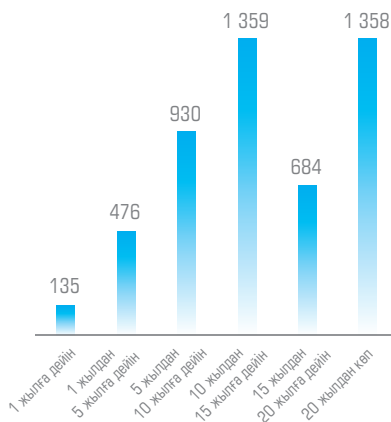
	Нақты саны	Соның ішінде	
		Ерлер	Әйелдер
Барлығы	4 942	4 061	881
Әкімшілік-басқару персоналы	300	188	112
Жетекшілер	103	82	21
Мамандар	197	106	91
Өндірістік персонал	4 642	3 873	769
Жетекшілер	537	498	39
Мамандар	626	347	279
Жұмысшылар	3 479	3 028	451

«Ембімұнайгаз» компаниясында еңбек өтілінің көп бөлігін мұнай саласының ауыр жағдайларында жұмыс істеген немесе денсаулығы сыр берген қызметкерлер үшін 58 жастан бастап зейнетке мерзімнен бұрын шығу бағдарламасы іске асырылады. 2014 жылы бағдарламаны іске асыруды бастаған уақыттан қазіргі мезетке дейін мерзімнен бұрын 237 қызметкер зейнетке шықты.

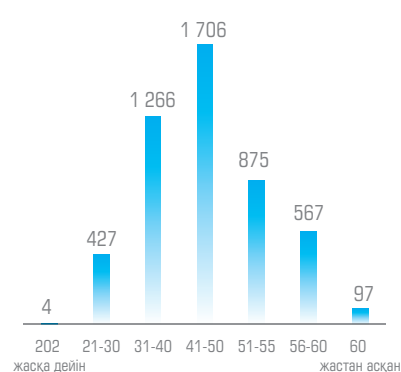
Персонал тұрақтамауы, %

Персоналдың қызмет еткен жылдары, адам

Жастық санаттар

Әулеттер

«Ембімұнайгаз» компаниясы – берік дәстүрлерімен және ұрпақтар сабақтастығымен қалыптасқан үлкен тарихы бар кәсіпорын. Еңбек әулеттері Компанияның тұрақты ұзақ мерзімді дамуының негізі болып табылады. Еңбек әулеттерінің арқасында Компанияда ұрпақтар сабақтастығы сақталады, кәсіптің отбасылық мұрасы қолдау алады және баға жетпес тәжірибе беріледі, өсіп келе жатқан ұрпақта еңбекке деген құрмет, өз маманымен мақтаныш ету сезімі қалыптасады.

Бүгінгі таңда «Ембімұнайгаз» АҚ-да 20-дан астам отбасы әулетінің өкілдері еңбек етуде, онда үш және одан көп буыны өз өмірлерін мұнайшы деген қиын кәсіппен байланыстырды. Солардың кейбіреулерінің жалпы жұмыс өтілі 200 жылды асырды. Солардың ішінде Жылқышиевтар, Курманкуловтар, Торехановтар, Салиевтер, Құлбалиевтер, Бекмурзиевтар, Ондашевтар, Бешимовтар, Корпебаевтар, Уалиевтер, Бисенбаевтар, Жакашевтер, Айдабековтар, Раимбергеновтар, Бажбеновтар, Канатбаевтар, Жанаисовтар, Мангистауовтар – Ержанғалиевтер, Балғымбаевтар және Балжановтар әулеті.

Компания тұрақтылығының негізі – еңбек әулеттері.

Персоналды оқыту және дамыту

«Ембімұнайгаз» персоналын оқыту және дамыту қызметкерлер әлеуетін үздіксіз дамыту, жоғары білікті қызметкерлерді ұстап қалу, жинау жүйесін құру және қызметкерлер білімі мен дағдыларының деңгейін көтеру және оларды тұрақты қызметте тиімді қолдану арқылы жоғары білікті басқару, әкімшілік ету және өндірістік персоналда Компания қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатымен жүзеге асырылады.

Компанияда оқытудың келесі түрлері өткізіледі:

- 1) техникалық тәртіпті оқыту;
- 2) қаржылық-экономикалық тәртіпті оқыту;
- 3) тілді оқыту;
- 4) жалпы сипаттағы пәндерді оқыту;
- 5) магистрлік, мамандандырылған, модульдік бағдарламалар бойынша оқыту;
- 6) жұмыс орында қолданылатын техникалық амалдар мен дағдыларды оқыту;
- 7) қауіпсіздік техникасын, еңбекті және қоршаған ортаны қорғауды оқыту;
- 8) комплаенс бойынша міндетті оқыту.

Негізінен оқытудың келесі әдістері қолданылады:

- 1) қысқа мерзімді курстарда оқыту, соның ішінде корпоративті оқу;
- 2) жұмыс орнында оқыту;
- 3) Компанияның басқа құрылымдық бөлімшелерінде немесе басқа компанияларда тағылымдама;

«ЕМБІМҰНАЙГАЗ» АҚ МҰНАЙШЫЛАР ӘУЛЕТТЕРІ

«Ембімұнайгаз» АҚ АБП

Жилкишиевтер

әулеті

1913

4

буын өтілі

208 жылдан астам

Жанайсовтар

әулеті

1947

3

буын өтілі

83 жылдан астам

Ержанғалиевтер

әулеті

1925

3

буын өтілі

92 жылдан астам

Канатбаевтар

әулеті

1911

4

буын өтілі

278 жылдан астам

«Жылыоймұнайгаз» МГӨБ

Ондашевтар

әулеті

1933

4

буын өтілі

182 жылдан астам

Бешимовтар

әулеті

1926

3

буын өтілі

87 жылдан астам

Корпебаевтар

әулеті

1963

3

буын өтілі

26 жылдан астам

Уалиевтер

әулеті

1939

3

буын өтілі

125 жылдан астам

Бисенбаевтар

әулеті

1920

3

буын өтілі

94 жылдан астам

Кулбалиевтер

әулеті

1928

4

буын өтілі

148 жылдан астам

«Доссормұнайгаз» МГӨБ

Курманкуловтар

әулеті **1943**

176 ЖЫЛДАН АСТАМ

Бажбеновтар

әулеті **1914**

139 ЖЫЛДАН АСТАМ

Турехановтар

әулеті **1931**

144 ЖЫЛДАН АСТАМ

Салиевтер

әулеті **1939**

177 ЖЫЛДАН АСТАМ

Бекмурзиевтер

әулеті **1930**

97 ЖЫЛДАН АСТАМ

«Қайнармұнайгаз» МГӨБ

Кошмаганбетовтар

әулеті **1953**

223 ЖЫЛДАН АСТАМ

Жакашевтер

әулеті **1947**

120 ЖЫЛДАН АСТАМ

Айдарбековтар

әулеті **1946**

85 ЖЫЛДАН АСТАМ

Раимбергеновтар

әулеті **1942**

84 ЖЫЛДАН АСТАМ

- 4) Интернеттің және/немесе байланысты басқа түрлерін қолдана отырып қашықтықтан оқу;
- 5) тәжірибеге ие болуға және соңғы жетістіктермен және технологиялармен, жаңа амалдармен және идеялармен, сәтті тәжірибемен және басқа компаниялардың әзірлемелерімен танысу арқылы ой-өрісін кеңейтуге бірдей дәрежеде септігін тигізетін конференцияларға, дөңгелек үстелдерге, форумдарға, симпозиумдарға, конгресстерге, көрмелерге қатысу, сондай-ақ, Компания үшін ұтымды серіктестік қарым-қатынастар орнату.

2018 жылы 4 596 қызметкер қауіпсіздік техникасы бойынша міндетті оқудан өтті, 300 қызметкер фонтанға қарсы қауіпсіздік бойынша оқудан өтті. 1 217 адам MBA, бизнес-семинарларды, техникалық семинарларды, қаржыгерлерге арналған семинарларды және т. б. қоса алғанда семинарларда оқудан өтті. 971 қызметкер жұмыс мамандары бойынша оқудан өтті.

Оларды жетілдіру мақсатымен оқытудың ішкі процедураларын тұрақты түрде талдау және өзектендіру жүзеге асырылады.

Модульді оқытуды ұйымдастыру

Орта буынның жетекшілерін оқыту және дамыту мақсатында өндірістік процестерді жоспарлау және жақсарту бойынша оқудан, басқару дағдыларын оқудан тұратын модульдік бағдарламалар әзірленді. Бағдарламаны аяқтағаннан кейін қатысушылар өндірістік процестерді жақсарту бойынша өз жобаларын ұсынды.

2015–2017 жылдардағы кезең ішінде модульдік оқу бағдарламаларына негізгі цехтар басшылары, учаске шеберлері, геологтар, қауіпсіздік техникасы жөніндегі инженерлер санынан 250 астам қызметкер қатысты. 2018 жылы модульдік бағдарламалар геология, әзірлеу, ұңғымаларды күрделі және жер асты жөндеу, геофизика бағыттары бойынша Қазақ-Британ техникалық университетімен әзірленген. 2018 жылы ҚБТУ-де төрт тақырып бойынша корпоративті және ашық форматта оқу өткізілді, оған 38 қызметкер қатысты.

Кадр резервін құру және дамыту

«Ембімұнайгаз» АҚ үшін құрылымдық бөлімшелер жетекшілерінің орнын басуға кадр резервін құру өзекті міндет болып табылады. Кадр резервін құру мақсаты Компанияда лауазымдардың орнын ауыстыру үшін кадрларды іріктеуге, орналастыруға байланысты қатерлерді азайту, қызметкерлердің сапалық құрамын жақсарту, мақсатты іріктеу негізінде басқару тиімділігін арттыру және аса перспективті жетекшілерді, мамандарды оқыту болып табылады.

Кадр резервісінің және мансаптық өсудің құрылған жүйесі төменде аталғандарға мүмкіндік береді:

- ▶ басқарудың барлық жүйесіне сенімділікті қамтамасыз етуге, басқарудың жоғары және орта буын лауазымына кадрларды іріктеу және орналастыру барысында кездейсоқтық және субъективтілік элементтерін барынша азайтуға;
- ▶ стратегияға сәйкес Компанияны дамытуға дайын әлеуетті қызметкерлерді анықтауға, қызметкерлер ынтасын көтеруге, мансаптық өсу мүмкіндігін ұсыну арқылы қызметкерлерді ұстап қалуға, өзін-өзі таныту перспективаларын күшейтуге;
- ▶ жетекшілер мен мамандарды оңтайлы орналастыруға немесе алмастыруға қол жеткізуге, жетекшілік ететін қызметкерлерді тағайындау барысында кадрлық тәуекелдерді азайтуға (қызметіне бейімделген кезі).

Кешенді бағалау қорытындысы бойынша кадр резервіне 87 қызметкер есептелген, соның ішінде 62 – жоспарлы кадр резерві, 25 – перспективті кадр резерві. 2015–2018 жылдардағы кезең ішінде кадр резерві қызметкерлері дамудың жеке жоспарларына сәйкес теориялық және тәжірибелік дайындықтан өтті.

Негізгі позицияларға тағайындау:

- ▶ жоспарлы резерв – 30 қызметкер,
- ▶ перспективті резерв – 8 қызметкер.

2018 жылы кадрлық резервистерді қайтадан бағалау өткізілді, жоспарлы резервтің 20 қызметкері ішінен 8 іріктеуден өтті, сондай-ақ, кадр резервісінің жаңа құрамы құрылды:

- ▶ МГӨБ басқарушы директорлары, басшылары және бас инженерлері позициясына жоспарлы резерв – 6 қызметкер;
- ▶ перспективті резерв – 13 қызметкер.

Персоналды ынталандыру

Компания істеген еңбегі нәтижесінде әділ сыйақы беру арқылы нәтижелі жұмысқа ынталандыру жолымен персоналдан барынша қайырымды алуға тырысады. Біліктілігі мен нәтижелілігі Компаниямен өз миссиясын сәтті орындауды және барынша аз шығынмен бизнес-мақсаттарға жетуді қамтамасыз ететін қызметкерлерді тарту, ұстап қалу және ынталандыру мақсатымен ынталандырудың тиімді жүйесін құру және тұрақты түрде дамыту және қызметкерлердің атқарушылық тәртібін арттыру бойынша жұмыстар өткізіледі.

Ынталандыру және атқарушылық тәртіп саласында негізгі міндеттер болып келесілер табылады:

- ▶ Компанияның барлық қызметкерлерінің еңбекақысын төлеуге бірыңғай тәсілді қамтамасыз ету және еңбекпен қол жеткізілген нәтижелердің және әділ сыйақының сәйкес келуі;
- ▶ марапат пен сыйлық жүйелерін дамыту, соның ішінде, жаңа технологияларды құру және енгізу, дамыту жобаларын іске асыру, негізгі қаржылық-экономикалық, әлеуметтік-еңбек және басқа мәселелерді шешу;
- ▶ қызметкерлер алдына қойылған міндеттерді орындау сапасын бақылауды күшейту;
- ▶ Компанияда әзірленген және енгізілген басқарушы құжаттар жөнінде қызметкерлердің хабардар болуын арттыру;
- ▶ басымдылықтарды және орындау мерзімдерін көрсете отырып, қызметкерлер алдына қойылған міндеттер процесін автоматтандыру, оларды орындауды қатаң түрде бақылау.

Еңбекақыны төлеу жүйесін жетілдіру, соның ішінде қызметтің негізгі көрсеткіштерін орындауды бағалау негізінде еңбекақыны төлеу жүйесін енгізу арқылы жүзеге асырылады.

«Лучший по профессии – 2018» («Кәсібіндегі ең үздік – 2018») конкурсын ұйымдастыру және өткізу

Конкурстың бірінші кезеңі 13 негізгі жұмыс кәсібі бойынша «Ембімұнайгаз» АҚ әрбір өндірістік құрылым бөлімшесінде (ӨҚБ) өткізілді, екінші кезеңі «Жайықмұнайгаз» МГӨБ базасында бірінші кезеңінің жеңімпаздары арасында өткізілді, үшінші кезең – «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ компаниясының топ жеңімпаздары арасында өткізілді. «Ембімұнайгаз» АҚ қызметкерлері 10 жұмыс кәсібі бойынша конкурсқа қатысты.

Қызметкерлерді марапаттау және көтермелеу

2018 жылы еңбек қызметі үшін 334 қызметкер, соның ішінде, «Ембімұнайгаз» АҚ алғыс хаттарымен және грамоталарымен, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ грамоталарымен және естелік белгілерімен және «ҚазМұнайГаз» БӨ» АҚ, медальдарымен және «KAZENERGY» грамоталарымен және т. б. марапатталып, ынталандырылды.

ӘЛЕУМЕТТІК ЖОБАЛАР

Қазақстандық мамандарды дайындау

Компания келісім шарттық міндеттемелер аясында қазақстандық мамандарды дайындау бөлігінде әлеуметтік жобаларға айтарлықтай қаражатты бөледі. Атап айтқанда қосарлы оқыту және шәкіртақы бағдарламасы бойынша жоба іске асырылады.

Қосарлы оқыту бойынша жоба аясында соңғы төрт жыл ішінде Атырау мұнай және газ университетінің, АРЕС Petrotechnic Жоғарғы колледжінің, Уфа мемлекеттік мұнай университетінің 93 студенті оқумен қатар Компанияның өндірістік бөлімшелерінде тәжірибеден өтті. Олар тек диплом ғана алып қоймай, сонымен қатар еңбек қызметі жөнінде жазбасы бар еңбек кітапшасын да алды.

Қосарлы бағдарлама аясында оқыту қорытындысы бойынша:

- ▶ 89 тағылымгерге «Оператор по исследованию скважин» («Ұңғымаларды зерттеу бойынша оператор») біліктілігі берілді,
- ▶ 4 тағылымгерге «Оператор технологических установок» («Технологиялық қондырғылар операторы») біліктілігі берілді,
- ▶ АТМГУ 4-курстың 19 тағылымгері «Оператор обезвоживающей және обессоливающей установки» («Құрғатқыш және тұзсыздандыру қондырғыларының операторы») екінші біліктілігін алды,
- ▶ АТМГУ 4-курстың 35 тағылымгері «Оператор по добыче нефти и газа» («Мұнай мен газды өндіру бойынша оператор») екінші біліктілігін алды,
- ▶ 37 тағылымгер жұмысқа орналастырылды.

Бүгінгі күнде 43 студент қосарлы оқудан өтуде: АТМГУ 19 студенті, УММТУ 4 студенті, АПЕК 20 студенті.

Шәкіртақы бағдарламасы аясында Компания халықтың әлеуметтік тұрғыдан әлсіз тобынан АРЕС Petrotechnic Жоғары техникалық мектебінің екі студентінің және «Ембімұнайгаз» АҚ қызметкерлерінің балаларының оқуын төлеу, тиісті жылға заңнамамен белгіленген мінималды жалақы мөлшерінде ай сайынғы стипендияны төлеу, тәжірибені ұйымдастыру бойынша міндеттемені орындады, сондай-ақ, бір студент Компанияға жұмысқа тұрғызылды.

Келісім шарттық міндеттемелер аясында «Ембімұнайгаз» АҚ қаражаты есебінен жер қойнауын пайдалануға 49 студенттің оқуын төлеу жүргізілді.

191 студент және қазақстандық және шетелдік ЖОО және ООО оқушылары Компанияның кен орындарында өндірістік тәжірибеден өтті.

Қызметкерлерді әлеуметтік қолдау

Компания өз қызметкерлеріне әлеуметтік қорғаныстың жоғары дәрежесін қамтамасыз етеді. Ұжымдық шарт кепілдіктер мен жеңілдіктерді, өтемақыларды және материалдық көмекті төлеуді қарастырады. Көп көңіл әрбір қызметкердің елеулі проблемаларын шешуге бөлінеді: бұл әлеуметтік төлемдер: еңбек демалысында сауығып кетуге материалдық көмек, жүктілікке және босануға байланысты төлемдер, баланың 1,5 жасқа толғанша балаға күтім жасау бойынша демалыста болған қызметкерлерге ай сайынғы төленетін төлемдер, жерлеу рәсімін ұйымдастыруға қызметкердің қайтыс болуына байланысты бір жолғы төлем, өндірісте жазатайым оқиға нәтижесінде қайтыс болған қызметкер отбасына бір жолғы төлем, қызметкерлер балаларының демалысын төлеу, қызметкердің шипажайлық-курорттық емдеуге шығындарды өтейді, еңбекке уақытша жарамсыздық бойынша жәрдемақы, мәдени-көпшілік және спорт шараларын ұйымдастыру, қызметкерлердің тамақтануын ұйымдастыру және т. б.

Компания сонымен қатар ауырып қалған жағдайда ерікті медициналық сақтандыруға әлеуметтік кепілдік береді. Емдеуге және медициналық операциялар төлеміне, егер емдеуге шығатын шығындар сақтандыру бағдарламасымен белгіленген лимитті асыратын болса, қызметкерлерге ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес материалдық көмек қарастырылған.

2018 жылы Ұжымдық шарттың талаптарын орындау бойынша әлеуметтік төлемдер 233,9 млн теңгені құрады. 338,4 млн теңге жалпы сомасына 1 545 адам шипажайлық-курорттық емдеуден өтті, демалуға қызметкерлердің 2 057 баласына 371,5 млн теңге бөлініп берілді. 2018 жылы зейнеткерлерге материалдық көмек төлеміне 606,1 млн теңге бөлініп берілді.

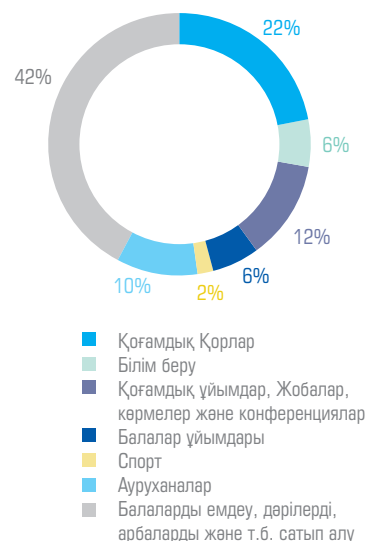
ӘЛЕУМЕТТІК САЯСАТ

Бұл жылы «Ембімұнайгаз» АҚ С. Балғымбаев атындағы кен орынның 50 жылдық мерейтойын атап өтті. Мерейтойды атап өту бағдарламасы аясында 150 орынды асхана қолданысқа берілді және аудан тұрғындары үшін мәдени – көпшілік шаралар ұйымдастырылды.

2018 жылы «Жылыоймұнайгаз» МГӨБ Қисымбай кен орында 50 орынды жаңа асхана салтанатты түрде ашылды, «Қайнармұнайгаз» МГӨБ Кенбай кен орында қолданысқа берілген 100 адамға арналған жаңа жатақхананың салтанатты ашылуы өтті.

Жаңа жыл қарсаңында «Подарок от Деда Мороза» («Аяз Атаның сыйлықтары») дәстүрлі қайырымдылық жәрмеңкесі өтті. Жәрмеңкенің мақсаты – түскен қаражатқа Жаңа жылға халықтың әлеуметтік тұрғыдан әлсіз тобындағы балаларға сыйлықтар сатып алу. «Ембімұнайгаз» АҚ халықтың әлеуметтік тұрғыдан әлсіз тобындағы балаларға дәстүрлі қайырымдылық шырша топтамасын ұйымдастырды. Жаңа жылдық балалар ертеңгіліктеріне облыстық мамандандырылған және емдеу мекемесінің 600 астам баласы қатысты. Мүмкіндігі шектеулі 200 бала үшін қайырымдылық шырша Құрманғазы атындағы МУ өтті.

Әлеуметтік саясатты іске асыру аясында Компания спорт ұйымдарына, мүгедектерге, тұрмысы төмен зейнеткерлерге және азаматтарға демеушілік және қайырымдылық көмек көрсетті. Жалпы алғанда 2018 жылы «Ембімұнайгаз» АҚ 216 млн теңгеден астам сомада демеушілік және қайырымдылық көмек көрсетілді. Соның ішінде, қоғамдық қорлардың жарғылық мақсаттарын іске асыру үшін – 48,4 млн теңге, Атырау облысының медициналық мекемесіне 21,9 млн теңге, балалар үйлеріне – 12 млн теңге, спортты дамыту үшін – 3,7 млн теңге, балаларды емдеу үшін – 90,4 млн теңге жұмсалды.

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ, ӨНЕРКӘСІПТІК, ӨРТ ҚАУІПСІЗДІГІ ЖӘНЕ ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДАҒЫ САЯСАТ

Адамдар өмірі мен денсаулығы – біздің сөзсіз құндылығымыз.

Компания мұнай өндіруді сонау 1899 жылдан бастап жүргізіп келеді. Көне кәсіп 50 жылдан астам уақыт әзірлеу үстінде, өйткені жаңа бай кен орындарды тек өткен ғасырдың 70–80 жылдарында ғана аша бастады. «Ембімұнайгаз» АҚ кен орындарының үштен екіден көп бөлігі әзірлеудің соңғы кезеңінде тұр, сондықтан Компанияда қоршаған ортаны қорғау, өндірістік қауіпсіздік және еңбекті қорғау мәселелеріне ерекше мән беріледі.

Ұлттық мұнай-газ компаниясы бола отырып, «Ембімұнайгаз» АҚ өндірістік қызметтің барлық кезеңдерінде қауіпсіз жұмыс орынды жасауда және ұстап тұруда және экологияға теріс әсерлерді барынша азайтуда қызметкерлердің және қоғамның алдында толық жауапкершілікті толық көлемде сезінеді.

Көмірсутекті барлаудан және өндіруден, оларды тасымалдаудан және қайта өңдеуден бастап, мамандандырылған сервистік қызметтер көрсетуге дейін толық өндірістік циклді жүзеге асыра отырып, Компания өндірістік қауіпсіздіктің аса жоғары стандарттарына сәйкес келуге тырысады және еңбекті қорғауды, өнеркәсіптік, өрт қауіпсіздігін және өндірісті басқарудың негізгі элементі ретінде қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйелерін тұрақты жетілдіруді көздейді.

Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау саласында Компанияның негізгі мақсаттары болып келесілер табылады:

- ▶ Жазатайым оқиғалардың, апаттардың және төгілу жағдайларының болмауы;
- ▶ Қоршаған ортаға ықтималды теріс әсерді барынша азайту.

Басқарудың негізгі принциптері болып келесілер табылады:

- ▶ Заңнаманы сақтау
- ▶ Ашықтық
- ▶ Үздіксіз жақсарту
- ▶ Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы
- ▶ Қоршаған ортаны қорғау
- ▶ Энергияны үнемдеу және энергиялық тиімділік.

Өндірістік қауіпсіздік

Өндірістік қауіпсіздік Компания басшылығы үшін басымдылықтарының бірі болып табылады. Соңғы жылдар ішінде қызметкерлер еңбектерінің қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағытталған, ең бірінші кезекте қызметкерлер еңбегінің шарттарын жақсарту саласында көлемді жұмыстар: шаруашылық-тұрмыстық кешендердің, асханалардың, әкімшілік-тұрмыстық кешендердің, топтық орнатуларға арналған операторлық ғимараттардың және тағы басқалардың құрылысы жасалды. Компания басшылығы сатып алынатын арнайы киімдердің, арнайы аяқ-киімнің және жеке қорғаныс құралдардың сапасына көп көңіл бөледі.

Компанияның құрылымдық бөлімшелерінің өндірістік қызметі жоғары қауіпке байланысты, және «Ембімұнайгаз» АҚ персонал үшін оқиғалар мен басқа қатерлер өміріне қауіпті қатерлерді азайтуда белсенді жұмыс жүргізеді.

2018 жылы қауіпсіздікті қамтамасыз ету және еңбекті қорғау аясында шаралар бойынша шығындардың жалпы сомасы 1,3 млрд теңгені құрады.

Жыл сайын еңбекті қорғау саласында жұмыстарды ынталандыру мақсатында жұмыстарды жақсы дәрежеде ұйымдастыруға, цехтар және негізгі және қосалқы өндіріс учаскелері арасында өндіріс эстетикасын арттыруға байқау-конкурс өткізіледі.

Тоқсан сайын өндірістік – құрылымдық бөлімшелерде еңбекті қорғау бойынша жұмыстарды ұйымдастыруда шеберлерге әдістемелік көмек көрсету мақсатында «Шеберлер күні» өткізіледі, онда қауіпсіздік және еңбекті қорғау бойынша мамандандырылған ұйымдардың, бөлімдердің мамандарын дәріс оқушысы ретінде шақырта отырып, лекциялар және семинарлар ұйымдастырылады (Атырау облысының Мемлекеттік еңбек инспекциясының басқармасы, Атырау облысының Төтенше жағдайлар департаменті, «Медикер-Жайық» ЖШС, «Семсер-Өрт сөндіруші» ЖШС). Бұл күндерде шеберлер мен өндірістік цехтардың және учаскелердің механиктері арасында қауіпсіздік және еңбекті қорғау бойынша жұмыстарды жақсы дәрежеде ұйымдастыруға конкурстар өткізіледі, жеңімпаздар ақшалай түрде марапатталады.

Айрықша қауіпті жұмыстарды сату және қызметкерлер өмірі мен денсаулықтарын сақтау барысында ауа райы жағдайынан апаттарды алдын алу және ескерту мақсатында аудан бойынша тәулік бойы метеошарттар туралы ақпаратты беру бойынша қызметтер сатып алынады.

2018 жылы жұмыс орындарын аттестациялау да өткізілді. Олармен еңбек (қызметтік) міндеттер орындау барысында жазатайым оқиғалардан қызметкерді міндетті сақтау және міндетті медициналық тексеру өткізіледі.

Нысандардың фонтанға қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету және ашық су, газ, мұнай фонтандарының туындауын ескерту және жою үшін, сондай-ақ, қызмет көрсетілетін нысандарда ашық су, газ, мұнай фонтандарының туындауын алдын алу бойынша ережелерді және нұсқаулықтарды орындау жөнінде кешенді жұмыстарды сату үшін және Қазақстан Республикасының 11.04.2014 жылғы № 188-V «Азаматтық қорғаныс туралы» Заңының 14-тарау 69-бабына сәйкес ашық су, газ, мұнай фонтандарын жою бойынша апатты жұмыстармен басшылық жүзеге асыру үшін мұнай-газ су нысандары, ашық газ және мұнай фонтандарының туындауын ескерту және жою бойынша профилактикалық жұмыстарды сату бойынша қызметтер сатып алынады. Өрт қауіпсіздігін қамтамасыз ету аясында жұмыстар жүргізіледі.

Өндірістік жарақаттанулар

2018 жыл ішінде АҚ өндірістік құрылымдық бөлімшелерінде төрт жазатайым оқиға тіркелді. Барлық төрт жағдай бойынша жан-жақты талдау жұмыстары жүргізілді, қорытындылар жасалып, олардың қайталануына жол бермеу мақсатымен шаралар қабылданды. Өлімге әкелген жазатайым оқиғалар жоқ.

Көрсеткіштер	2018 ж. 12 ай ішінде
Жұмыс істейтіндердің орташа тізімдік саны, адам	5 118
Жазатайым оқиғалардың жалпы саны	4
Зардап шеккендердің жалпы саны ішінен:	4
– өлім	–
– ауыр дәреже	1
– жеңіл дәреже	3
Мүгедектік белгіленді, адам	–

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ

Компания экологиялық құрамдас бөліктеріне (ауа, су, топырақ және т. б.) мониторинг жүргізу бойынша тұрақты жұмыстар жүргізеді. Қоршаған ортаны қорғау және өндірістік қызмет процесінде оның ластануын алдын алу қоршаған табиғат ортасының құрамдас бөліктеріне болжамды әсерді анықтауға, ықтималды әсерді азайтуға әкелетін табиғатты қорғау шараларын әзірлеуге әкеледі.

АШЫҚТЫҚ

Компания қоршаған ортаға кері әсерді азайтуда жоспарлы түрде жұмыс істеуде.

22 қаңтарда Ресейдің Дүниежүзілік жабайы табиғат қоры (WWF) және Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің қолдауымен КРЕОН тобы Астанада экологиялық жауапкершілік саласында Қазақстанның мұнай-газ компанияларының ашықтық рейтингісінің қорытындысын ұсынды. Жоба Орталық Азиядағы қоршаған орта бойынша БҰҰ бағдарламасының қолдауымен (UNEP-CA) іске асырылады, рейтинг есебі Ұлттық Рейтинг Агенттігімен есептелген.

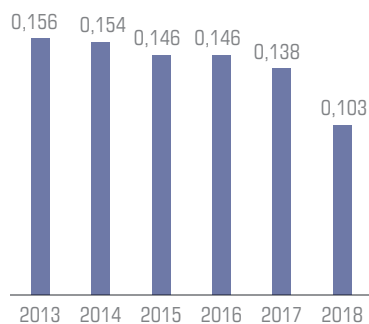
Рейтинг қоғамдық кеңістікте орналасқан компания қызметі жөніндегі ақпаратқа негізделеді және бірқатар критерийлер бойынша жасалады: экологиялық менеджмент, қоршаған ортаға тигізетін әсері және ақпаратты/ашықтықты ашу.

Екінші жыл осы Рейтингті «ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы басқарды, күміс жүлдегер болып – Қарашығанақ Петролиум Оперейтинг Б табылды. Үштік көшбасшыға алғашқы рет «Ембімұнайгаз» АҚ кірді, ҚМГ ҰК еншілес компаниялары арасында экологиялық жауапкершілік және айқындықты мәселелердің аса көп бейімділігін көрсетті.

Компания табиғат пен қоғам алдында өзінің жауапкершілігін тереңнен сезінеді және қоршаған ортаны қорғауды басқару саласында үздіксіз жетілдіруге, сондай-ақ, барынша айқындықты және ашықтықты қамтамасыз етуге талпынады.

Атмосфералық ауаға тигізетін әсері

Атмосфераға жылыжай газдарының үлесті жалпы тасталымы, өндірілген көмірсутек кг/т (ш.о.т.)

«Ембімұнайгаз» АҚ негізгі өндірістік қызметі мұнайды өндіру, кен орындарында тауар өнімдеріне дейін көмірсутекті шикізатты жинау және дайындау болып табылады. «Ембімұнайгаз» АҚ өндірістік қызметі тікелей жылыжай әсерімен атмосфераға тасталымдармен: көміртегі диоксидімен (CO₂), метанмен (CH₄) және азоттың шала тотығымен (N₂O) сөзсіз беріледі.

Өндірістік процесс аясында ластаушы заттар тасталымдарының негізгі көздері мұнайды қыздыру пештері, қазандықтар, алау қондырғылары, дизельді электр станциялары, көшпелі дәнекерлеу агрегаттары болып табылады.

2018 жыл ішінде ластаушы заттардың үлесті жалпы тасталымы КМШ өндіру тоннасына 0,00137 тонна ЭВ/жылды құрайды (2017 жылы 0,00169 тонна ЭВ/жыл).

Жылыжай газдарының тасталымдарына мониторинг жүргізу мақсатында (тасталымдар есептеріне арналған параметрлер) кәсіпорында қызмет қарқындылықтарының өзгерістері, тасталымдар асып кетуіне жол бермеу және оларды қысқарту бойынша шараларды орындау бойынша қажетті шараларды дер кезінде қабылдау үшін жылыжай газдарының тасталымдарының тиісті деңгейін бақылау және (процесті) орнату параметрлері жөнінде ақпаратты жинау жүргізіледі.

Ілеспе газды кәдеге жарату

Өндірістік нысандар бар аудандарда экологиялық теңгерімді сақтау бойынша көлемді жұмыстар жүргізіліп жатыр. Заңнама базасының талаптарын – Қазақстан Республикасының «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Кодексінің орындау аясында «Ембімұнайгаз» АҚ ілеспе мұнай газын кәдеге жарату бойынша бірқатар бағдарламалар әзірленді және бекітілді, мақсаты болашақта кен орында алауларда ілеспе мұнай газын өртеуді 100% болдырмау және қысқарту болып табылады. Жоспарланатын бағдарламаларды іске асыру атмосфераға тасталымдар санын азайту, және осылайша жылыжай әсеріне газ тәрізді тасталымдар салымын азайту мәселелерін шешу мүмкіндігін береді.

Ілеспе мұнай газын 100% кәдеге жарату бағдарламасы аясында кен орынның Прорва тобымен жылына 150 млн м³ қуатымен «Ілеспе мұнай газының күкірттен тазарту қондырғысын» қолданысқа енгізу жобасын жүзеге асырылады.

Қолданысқа бергеннен кейін қондырғыда жүргізіледі: тауарлық газ, тауар түйіршіктелген күкірт, тұрақты газ конденсаты. Жобаның бірегейлігі зиянсыз элементарлық күкіртті алу үшін Қазақстанда алғашқы рет MERICHEM фирмасының LO-CAT патенттелген технологиясы қолданылатыны. Осы технология экологиялық тұрғыда зиянсыз, құрамында уытты химикаттар жоқ, зиянды жанама қалдықтарды шығармайды және күкіртті сутекті жоюдың өте жоғары тиімділігін қамтамасыз етеді.

Ілеспе мұнай газын кәдеге жарату бойынша бұрынғы ұқсас қондырғылар Компанияның өндірістік құрылымдық бөлімшелерінде – «Жайықмұнайгаз» МГӨБ (С. Балғымбаев кен орны) және «Доссормұнайгаз» МГӨБ (Шығыс Мақат кен орны) іске қосылған. Осы қондырғыларда ілеспе мұнай газы тауар стандарттарына дейін дайындалады және кен орындарда газдағы технологиялық және әлеуметтік қажеттіліктерді қамтамасыз етуге бағытталады. Сонымен қатар «Ембімұнайгаз» АҚ 2013 жылдан бастап «ҚазТрансГаз-Аймақ» АҚ арқылы Атырау облысының Мақат, Қызылқоға және Исатай аудандарының халқына тауарлық газды жеткізуді жүзеге асырады. Осылайша, экологияға кері әсерлерді барынша азайтудан басқа, осы қондырғылар облыстың үш ауданының халқына жеңілдік бағамен табиғи газды қамтамасыз етеді.

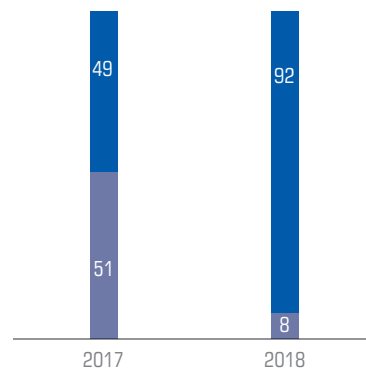
Жердің ластануын алдын алу

Компания ведомстволық бағынышты аумақтарда қоршаған ортаның күйін қалпына келтіру бойынша елеулі жұмыстар өткізеді. Кен орынды өңдей отырып, көптеген он жылдықпен есептелетін пайдалану мерзімі «Ембімұнайгаз» АҚ табиғат қорғау шаралары іске асыруға айтарлықтай қаражаттар салады және тарихи ластанған аумақтарды тазалауға бағытталған жобаларды қаржыландыруды жалғастырады.

Бұрын өткізілген зерттеулер қорытындысы бойынша Компанияның келісім шарттық аумақ аясында мұнай өнімдерімен ластанған тарихи жерлер анықталды. Компания тарихи ластанған жерлердегі топырақ құнарлығын қалпына келтіру жобасын және сметасын әзірледі. 2022 жылға қарай «Ембімұнайгаз» АҚ тау-кен телімі шегінде мұнай өнімдерімен қара маймен ластанған тарихи жерлерді толықтай тазалауды аяқтау жоспарлануда.

Өңірдің экологиялық жағдайын жақсарту және «Ембімұнайгаз» АҚ келісім шарттық аумағында топырақ бетінің заманауи күйін кешенді бағалауды жасау мақсатында 2019 жылы шөлейттенумен күресу әдістерін әзірлей отырып, шөлейттенуді алдын алу, антропогендік қызмет нәтижесінде шөлейттенуге ұшыраған жерлерді сақтау және қалпына келтіру бойынша зерттеу жұмыстарын сату жоспарлануда. Зерттеу мақсаты – бұзылған жерлерді, көшпелі құм учаскелерін анықтау және бұ-

Ілеспе мұнай газын кәдеге жарату деңгейі, пайыздық (%) өлшемде

Газ бағыты бойынша бастамаларды іске асыруға кешенді тәсілі 2027 жылға қарай ілеспе мұнай газын кәдеге жарату негізінде өнімдерді өндіру бойынша тиімді инфрақұрылымды жасауға мүмкіндік береді.

Жыл сайын тарихи ластанған аумақтарды тазалауға және мұнай шламын қайта өңдеуге айтарлықтай қаражат жіберіледі.

зылған жерлерді қалпына келтіру және жердің шөлейттенуін алдын алу бойынша нақты шараларды әзірлеу.

Мұнай операцияларын сату барысында Компания апатты тасуларды алдын алу, ауыздықтау және жою бойынша шаралар орындайды. Өндірістік нысандар учаскелерінде апатты жою жоспарлары орналастырылады. 2018 жылдың қорытындысы бойынша мұнайдың апатты төгілу жағдайы тіркелмеді.

Қалдықтарды кәдеге жарату

«Ембімұнайгаз» АҚ жыл сайын қалдықтарды сақтау көлемдерін қысқарту бойынша шараларды өткізеді, осылайша қоршаған ортаға жиналған қалдықтардың техногенді жүктемесін азайтады.

Биоремедиация әдісімен, яғни, тиімді және экологиялық зиянсыз биологиялық әдіспен шеттегі ұйымдарды тарта отырып, қарамаймен ластанған топырақты және мұнай шламын қайта өңдеу жүргізіледі. Одан басқа, қайта өңдеу мұнай шламын қайта өңдеу бойынша Kalottikone өндірушісінің KASC-30M финдық қондырғысында жүзеге асырылады. Қайта өңделген топырақ кен орындарында автожолдар құрылысы және жөндеу барысында қолданылады.

Осыған қосымша ретінде қосалқы өндірістің қалдықтарын кәдеге жарату (пайдаланылған шамдар, майлар және тағы басқалар) мамандандырылған кәсіпорындарға беру арқылы жүзеге асырылады.

Қолданыста болған қалдықтар санына кәдеге жаратылған және залалсыздандырылған қалдықтар сомасының арақатынасы (шеттегі ұйымдармен кәдеге жаратылған және залалсыздандырылған қалдықтарды қоса алғанда), 2018 жылы 0,18 т/т тең келді.

Компанияда өндірістің және тұтынудың қалдықтар түзілімінің көздеріне инвентаризация жүргізіледі, қалдықтардың әрбір түріне паспорт жасалады, қалдықтармен жұмыс істеу жөніндегі нұсқаулықтар әзірленеді.

Қалдықтар динамикасы, тонна

	01.01.2017 жылға полигондарда жиналған қалдықтар көлемі	2017 жылы түзілді	2017 жылда орналастырылды	2017 ж қайта өңделді	2017 жылдың соңында жиналды
қар.май. топ	6 260,72	9 142,68	2 932,91	11 495,53	3 907,87
мұнай қоймасы	1 982,76	75	75	500	1 557,76
Жиыны	8 243,475	9 217,684	3 007,91	11 995,53	5 465,629
	01.01.2018 жылға полигондарда жиналған қалдықтар көлемі	2018 жылы түзілді	2018 жылда орналастырылды	2018 ж қайта өңделді	2018 жылдың соңында жиналды
қар.май. топ	3 907,87	6 008,82	5 841,77	2 167,05	7 749,64
мұнай қоймасы	1 557,76	537,7	537,7		2 095,46
Жиыны	5 465,629	6 546,52	6 379,47	2 167,05	9 845,1

Су ресурстарын қорғау

Тұщы суды орынды қолдану аясында Компанияда альба-сеноман түзілімдердің жер асты суларының қорларын бағалай отырып, Оңтүстік-Ембі бассейні және Қайнар массиві аумақтарында «Ембімұнайгаз» АҚ нысандарының өндірістік қажеттіліктеріне арналған жер асты суларын зерттеу және әрмен қарай қолдану бойынша жұмыстар жүргізіліп жатыр. Бағдарламаларды іске асыру өндірістік және әлеуметтік-тұрмыстық қажеттіліктерге арналған Волжск суларын тұтынудан кәсіпорын тәуелділігін азайтады.

Кәріз жүйесінің сыртқы тегеурінсіз жүйесі бойынша шаруашылық-тұрмыстық ағын суларды түзейтін Компания нысандарында ағын сулардың меншік қабылдағыштарында – фильтрациялау өрісінде немесе булану өрісінде тазартылған ағын суларды кейін теге отырып, меншік тазарту құрылыстарына жіберіледі. Жер асты суларының күйін бақылау мақсатында булану өрістері айналасында бақылау ұңғымаларының желісі бар.

«Ембімұнайгаз» АҚ ластанған суды табиғи беткі су қоймаларына төгуді жүзеге асырмайды. 2018 жылы Компанияның жеке қажеттіліктеріне суды тұтынуы 870,5 мың м³ (2017 жылы – 1 012,53 мың м³) құрады.

Жағалаудағы және су экожүйелеріне тигізетін әсерден қорғау мақсатында «Жылыоймұнайгаз» МГӨБ Прорва кен орны аумағында қорғаныс тас бөгетін нығайту, суға батпайтын және батып кеткен ұңғымаларға мониторинг жүргізіледі.

Биоалуандық

Жер қорын табиғи-ауыл шаруашылық аудандастыруға сәйкес «Ембімұнайгаз» АҚ келісім шарттық аумағы шөл аймақта орналасқан және бұрғылау топырақтарының ішкі аймағының Каспий маңы провинциясы шекарасына кіреді.

Өндірістік нысандар аумағының өсімдік әлемі шөл және дала элементтер басымдылығымен сипатталады, кей жерде сортаң бұйырғының, кедір-бұдырлы сарсазанның, үрмежемісті ақсораның және басқаларының қатысуымен типтік галофитті (тұздақты топырақты ұнататын) өседі.

Кәсіпорынның өндірістік қызметін жүзеге асыру ауданында сүтқоректілердің шамамен 39 түрі есептеледі. Жалпы таралған кеміргіштерден басқа (қоян, сарышұнақ, құмтышқандар, қосаяқ және т. б.), жыртқыш аңдар – қасқыр, қарсақ, түлкі, жабайы мысықтар, аққалақ және т. б., тұяқтылар – қарақұйрық, киік және қабан, бауырмен жорғалаушылар – улы сұр жылан, абжылан, сужылан, кесірткенің бірнеше түрлері, сондай-ақ, бақалар мен құрбақалар жүреді.

Жануарлар әлеміне теріс антропогендік әсерлерді барынша азайту жөніндегі негізгі шаралар келесілерден тұрады:

- ▶ жануарларды аулауға жол бермеу, бауырмен жорғалаушыларды мақсатсыз жою туралы персоналға нұсқама беру;
- ▶ технологияларды қатаң түрде сақтау;
- ▶ жабайы жануарларды тамақтандыруға және қармақ салуға тыйым салу;
- ▶ браконьерлікке және аң аулаудың кез келген түрлеріне тыйым салу;
- ▶ тозған жерді қалпына келтіру бойынша жұмыстар.

Биоалуандықты сақтау – бұл Компанияның табиғатты қорғау қызметінің бір бөлігі. Атмосфералық ауаның күйін, жер асты (жер астындағы) және ағын сулардың бақылаудан, топырақты, өсімдікті және жануарлар әлеміне мониторинг жүргізуден тұратын нысандар орналасқан ауданда қоршаған ортаның күйіне экологиялық мониторинг өткізіледі (2018 жылға қаржыландыру сомасы ҚҚС қоспағанда 58 180 мың теңгені құрады).

**«Ембімұнайгаз» АҚ
ластанған суды табиғи
беткі су қоймаларына
төгуді жүзеге
асырмайды.**

Энергиялық тиімділік

«Ембімұнайгаз» АҚ энергоменеджмент жүйесі ISO 50001 халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкес әзірленген және энергоменеджмент жүйесін, құжаттандырылған процедураларды және нұсқаулықтарды басқарудан тұрады. Компания басшылығымен энергоменеджмент саласында саясат анықталды және бекітілді, энергоменеджмент саласында тиісті мақсаттар белгіленді, энергетикалық нәтижелілікті арттыру бойынша шаралар әзірленді.

ISO 50001 стандарты 2013 жылы Қазақстан Республикасының «Энергияны үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру туралы» Заңына сәйкес енгізілді.

Энергетикалық талдама аясында электроэнергия, табиғи және ілеспе мұнай газ, жеке қажеттіліктерге мұнай, отын (жанармай, дизелдік жанармай) сияқты тұтынатын энергоресурстар көлемі бағаланды.

2018 жылдың маусымында өткізілген қадағалау аудитінің нәтижелері бойынша сертификацияланған органмен Қоғам қызметінің ISO 50001:2011 халықаралық стандартына сәйкес келетіндігі расталды.

2018 жылы энергетикалық тиімділіктің нақты негізгі көрсеткіші 0,053 ш.о.т/тн. (2017 жылы ұқсас көрсеткіш) құрады.

Инновациялар

Компания ғылыми-зерттеу, зерттеу және қоршаған ортаны қорғау саласында басқа әзірлемелерді жүргізеді. Зиянды өнеркәсіптік заттарды және автокөлік тасталымдарын кәдеге жарату және залалсыздандыру әдістерін зерттеу өткізіледі, ластаушы заттарға мониторинг жүргізу және бақылау жүйелерін автоматтандырылған өндірісті әзірлеу жүргізіледі, бұл Компанияның өндірістік нысандарының үлкен ұзақтығы күшінде айрықша өзекті, өндіріс қалдықтарын орналастыруды реттеу және нормаландыру және басқа шаралар өткізіледі.

Компания сонымен қатар кәсіпорын қызметкерлері мен өңір халқы арасында экологиялық ағарту бойынша жұмыстарды жүргізеді және ҚОҚ саласында мамандар біліктілігін арттыруда жұмыс істейді.